

Кључна питања за анализу постојећег стања и правилно дефинисање промене која се предлаже

1) Који показатељи се прате у области, који су разлози због којих се ови показатељи прате и које су њихове вредности?

У Србији постоје села у којима је пописано мање од 100 становника, којих је 2011. у Србији било 1034. Овом типу би се могла придружити и многа села која имају испод 200 становника, ако су остала без деце и младих жена које још могу и хоће да рађају, ако су инфраструктурно запуштена, економски урушена и прекомерно остарела. Кад се заједно посматрају угашена и нестајућа села, види се да усуд нестајања вреба више од $\frac{1}{4}$ од 4.709 насеља у Србији.

Наведени подаци су из Националног програма за препород села Србије – Академијског одбора за село САНУ и Кабинета министра за регионални развој и координацију рада јавних предузећа.

Такође, приликом израде Предлога ове уредбе консултовани су подаци Републичког завода за статистику о броју досељених и одсељених лица од 2011.године за читаву територију Републике Србије.

Сходно поменути подацима општине које су навише погођене овим проблемима су:

15 општина са највећим апсолутним падом броја становника Републике Србије према Попису 1971. и процењеном броја становника за 2019. годину			
	1971	2019	2019-1971
Стари град	83742	44613	-39129
Неготин	63706	32007	-31699
Савски венац	63531	35359	-28172
Врачар	84291	57856	-26435
Књажевац	52010	27476	-24534
Петровац на Млави	50433	27738	-22695
Зајечар	73147	53509	-19638
Сомбор	98080	78472	-19608
Алексинач	66082	47096	-18986
Бабушница	29033	10069	-18964
Прокупље	57315	40748	-16567
Деспотовац	36553	20226	-16327
Кучево	29095	12954	-16141
Пирот	69285	53824	-15461
Кладово	33173	18332	-14841

УРЕДБА

О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА

15 општина са највећим апсолутним падом броја становника Републике Србије према пописима 1971. и 2011.			
	1971	2011	2011-1971
Врачар	84291	56333	-27958
Неготин	63706	37056	-26650
Књажевац	52010	31491	-20519
Петровац на Млави	50433	31259	-19174
Бабушница	29033	12307	-16726
Алексинач	66082	51863	-14219
Зајечар	73147	59461	-13686
Кучево	29095	15516	-13579
Деспотовац	36553	23191	-13362
Медвеђа	20792	7438	-13354
Прокупље	57315	44419	-12896
Житиште	29684	16841	-12843
Кладово	33173	20635	-12538
Куршумлија	31672	19213	-12459
Сврљиг	26505	14249	-12256

- 2) Да ли се у предметној области спроводи или се спроводио документ јавне политике или пропис? Представити резултате спровођења тог документа јавне политике или прописа и образложити због чега добијени резултати нису у складу са планираним вредностима.

Ови постицаји нису предвиђени ни једним документом јавних политика.

- 3) Који су важећи прописи и документи јавних политика од значаја за промену која се предлаже и у чему се тај значај огледа?

Нема.

- 4) Да ли су уочени проблеми у области и на кога се они односе? Представити узроке и последице проблема.

Преко 94% сеоских насеља већ више година има негативну стопу природног прираштаја, а све то условљава и негативан природни прираштај у целој држави. У селу је све мање омладине, а све више старачких домаћинстава. Више од 55% земљорадника је старије од 60 година, а велики број њих не оставља наследника на свом газдинству. За степен депопулације сеоских насеља значајан је показатељ број села с мање од 100 становника којих је у Србији све више. Гледано по пописима од

УРЕДБА

О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА

1948. до 2011. године, таквих насеља (села) са мање од 100 становника 1961. је било 72, да би тај број пописом 1971. нарастао на 134, па потом растао све брже и брже од 281 (1981), преко 483 (1991) до 717 (2002) и чак 1034 (2011). То су све веома мала насеља која убрзано одумиру. Гледано према регионима, у Београдском региону је 2011. било само једно тако мало село, у Војводини 12, у Шумадији и Западној Србији 328 (или 15,5%), а у Региону Јужне и Источне Србије било их је чак 693 (или 35%). Према попису становништва од 2011. године, у Србији (без 17 Косова и Метохије) угашено је више десетина села, а пописано је 1034 села са мање од 100 становника која убрзано нестају.

Табела 1. Села у Србији са мање од 50 становника

Година пописа	Села с мање од 50 становника	
	Србија - север	Србија - југ
1948.	5	12
1953.	2	13
1961.	2	12
1971.	2	23
1981.	2	69
1991.	4	183
2002.	5	354
2011.	5	546

Извор: Републички завод за статистику (РЗС), 2013.

Ако се према демографским пројекцијама очекује да до 2041. године у Србији буде број становника за око милион мањи него 2011, и да највеће смањење становништва (око 30%) буде у Региону Јужне и Источне Србије, ако је већ 2011. забележено у истом региону 693 села која су била са мање од 100 највероватније врло старих становника, није тешко прогнозирати да ће око 700 села у југоисточној Србији за две-три деценије остати празно. Ако је у осталим деловима Србије (без Косова и Метохије) 2011. пописано укупно 1034 села с мање од 100 становника, онда ће се до 2041. испразнити скоро четвртина од укупног броја сеоских насеља у Србији.

УРЕДБА

О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА

Размере депопулације с којом се Србија суочава у више од хиљаду својих села представља тако велики и тежак структурни и развојни проблем. Једна врста мера може и мора да се предузима кад у селу остаје по које самачко старачко домаћинство, с бројем становника мањим од 50, друго треба чинити у селима која су на критичној граници 200–300 становника, треће с онима који су прешли ту границу и иду ка нестајању (испод 200 становника), а посебну пажњу заслужују и средње мала села са око 500 становника, као и она која су од њих нешто већа средња (500–1000), велика (1000–2000), средње велика (2000–3000) и врло велика (преко 3000 становника). На крају, нешто се мора учинити и с потпуно испражњеним селима и њиховим преосталим ресурсима. Поготово ако буде велики број потпуно празних села, а може се претпоставити да их ускоро буде и неколико стотина (2011. је забележено 551 насеље с мање од 50 становника, а 1034 насеља с мање од 100 становника).

УРЕДБА
О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ ЕФЕКТА
ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ
ПОЛИТИКА

**Села у Србији (без Косова и Метохије)
с мање од 100 становника**

Извор: Пописни атлас, РС, 2011, с.15.

19

5) Која промена се предлаже?

Министарство ће након усвајања овог Програма од стране Владе Републике Србије, расписати Јавни конкурс. Јавни конкурс ће бити објављен на српском језику у најмање једном дневном листу који има покривеност на целој територији Републике Србије, као и на сајту Министарства www.mbs.gov.rs. Рок за подношење пријаве тече од дана објављивања Јавног конкурса до утрошка буџетских средстава предвиђених за ову намену, а најкасније до 1. новембра 2021. године.

УРЕДБА
О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ ЕФЕКТА
ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ
ПОЛИТИКА

Испуњеност услова за конкурисање утврђује Комисија за оцену и контролу реализације пројекта (у даљем тексту: Комисија), коју образује министар решењем.

Бесповратна средства ће се додељивати по редоследу поднетих пријава – до утрошка буџетских средстава предвиђених за ову намену, а најкасније до 1. новембра 2021.године.

Пријава се сматра поднетом моментом предаје на шалтер поште или моментом предаје на писарницу на адреси за пријем поште Министарства, ул. Булевар Михајла Пупина бр.2а, 11070 Нови Београд.

Комисија разматра пријаве, проверава формалну исправност докумената, утврђује испуњеност услова за учешће на Јавном конкурс у и доноси предлог Решења министру о додели бесповратних средстава.

Комисија може извршити додатну проверу поднете документације и тражити додатне информације, али само од подносиоца пријаве која је формално исправна.

Комисија неће разматрати неблаговремене пријаве.

Коначну одлуку о додели средстава доноси министар решењем, на предлог Комисије.

Конкурсна документација се не враћа.

Министарство за бригу о селу се определило за критеријум „до утрошка буџетских средстава“ а најкасније до 01. новембра 2021.године, из разлога што се програм први пут спроводи, а све у циљу да што више подносиоца пријаве испуни прописане услове и добије бесповратна средства. Исто тако напомињемо да је примена овог критеријума најефикаснија што је од велике важности с обзиром на неопходност благовременог поступања у уговарању промета некретнина.

УРЕДБА

О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА

ПРИЛОГ 3:

Кључна питања за утврђивање циљева

- 1) Због чега је неопходно постићи жељену промену на нивоу друштва? (одговором на ово питање дефинише се општи циљ).

Општи циљ Програма је смањење миграторних кретања становништва која доводе до депопулације у руралним подручјима Републике Србије, мотивисање сеоског становништва да остане на селу и подстицање младих да се врате на село, решавањем стамбеног питања.

- 2) Шта се предметном променом жели постићи? (одговором на ово питање дефинишу се посебни циљеви, чије постизање треба да доводе до остварења општег циља. У односу на посебне циљеве, формулишу се мере за њихово постизање).

- Повећање броја становника у селима;
- Смањење просечне старости становништва у селима;
- Повећање стопе наталитета и побољшање демографске структуре у селима;
- Покретање и раст привредних активности на селу.

- 3) На основу којих показатеља учинка ће бити могуће утврдити да ли је дошло до остваривања општих односно посебних циљева?

Насељавање око 400 сеоских кућа са окућницом у руралним подручјима до краја 2021.године.

УРЕДБА

О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА

ПРИЛОГ 5:

Кључна питања за анализу финансијских ефеката

- 1) Какве ће ефекте изабрана опција имати на јавне приходе и расходе у средњем и дугом року?

Законом о буџету Републике Србије за 2021. годину („Службени гласник РС”, број 149/20 и 40/21) обезбеђена су средства за спровођење Програма, у висини од 500.000.000,00 динара, у оквиру Раздела 35 - Министарство за бригу о селу, Програм 0110 – Стратешко сагледавање положаја села и сеоског становништва и унапређење услова живота и рада на селу 110 – Извршни и законодавни органи, финансијски и фискални и спољни послови, Програмска активност: 0002 - Унапређење услова живота и рада на селу, очување културно-историјских садржаја и неговања традиције, Економска класификација 463 – Трансфери осталим нивоима власти.

Додела бесповратних средстава се намерава за око 400 сеоских кућа са окућницим.

УРЕДБА

О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА

ПРИЛОГ 6:

Кључна питања за анализу економских ефеката

- 1) Које трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати привреди, појединој грани, односно одређеној категорији привредних субјеката?
  - Повећање броја становника на подручју ЈЛС
  - Покретање привредних активности на територијама ЈЛС
  - Повећање јавних прихода ЈЛС

ПРИЛОГ 7:

Кључна питања за анализу ефеката на друштво

- 1) На које друштвене групе, а посебно на које осетљиве друштвене групе, би утицале мере изабране опције и како би се тај утицај огледао (пре свега на сиромашне и социјално искључене појединце и групе, као што су особе са инвалидитетом, деца, млади, жене, старији преко 65 година, припадници ромске националне мањине, необразовани, незапослени, избегла и интерно расељена лица и становништво руралних средина и друге осетљиве друштвене групе)?

Бесповратна средства за куповину сеоске куће са окућницом су намењена за:

1. Младе пољопривреднике/це
2. Брачне парове/ванбрачне партнере
3. Самохране родитеље.

Наведени подстицаји ће утицати на наведене категорије решавањем стамбеног питања и могућношћу да се баве пољопривредом на селу.

Право учешћа на Јавном конкурсима имају подносиоци пријаве који обавезно испуњавају све следеће услове:

1. Да су заједно са јединицом локалне самоуправе на чијој територији се налази сеоска кућа са окућницом, поднели електронски попуњен образац пријаве са документацијом прописаном овим Програмом (образак пријаве се преузима на званичном сајту Министарства www.mbs.gov.rs);
2. Да су држављани Републике Србије;
3. Да имају пребивалиште на територији Републике Србије;
4. Да имају мање од четрдесет пет (45) година живота;

УРЕДБА

О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА

5. Да су подносиоци пријаве у брачној заједници/трајнијој ванбрачној заједници у моменту подношења пријаве или је лице самохрани родитељ или млади пољопривредник/ца;
6. Да нису власници или сувласници непокретности на територији Републике Србије, изузев пољопривредног земљишта, и да исту нису отуђили/поклонили у претходних пет година од дана објављивања Јавног конкурса;
7. Да нису са продавцем непокретности у крвном сродству у правој линији до било ког степена, а у побочној закључно са другим степеном, као ни у тазбинском или адоптивном сродству;
8. Да нису у поступку одобравања средстава за куповину непокретности (бесповратна средства/субвенције/кредити за куповину и адаптацију непокретности);
9. Да у моменту подношења пријаве немају неизмирених доспелих обавеза по основу пореза и доприноса у складу са прописима Републике Србије.

Поред свих обавезних услова за учешће на Јавном конкурс, подносиоци пријаве треба да испуњавају и један од четири алтернативно прописаних услова:

1. Живе на селу самостално у закупљеној непокретности или у породичној заједници са осталим члановима шире породице;
2. Поседују формално образовање из области медицине, фармације, пољопривреде, ветерине као и просветни радници и занатлије;
3. Живе у градским срединама самостално у закупљеној непокретности или у породичној заједници са осталим члановима шире породице и имају намеру да живе на селу;
4. Обављају послове чија је природа таква да их могу радити од куће на селу.

ПРИЛОГ 8:

ПРИЛОГ 9:

Кључна питања за анализу управљачких ефеката

- 1) Да ли је за реализацију изабране опције било потребно извршити реструктурирање постојећег државног органа, односно другог субјекта јавног сектора (нпр. проширење, укидање, промене функција/хијерархије, унапређење техничких и људских капацитета и сл.) и у којем временском периоду је то потребно спровести ?

Не.

- 2) Које додатне мере треба спровести и колико времена ће бити потребно да се спроведе изабрана опција и обезбеди њено касније доследно спровођење, односно њена одрживост?

Подносиоци пријаве конкуришу заједно са ЈЛС. Улога ЈЛС у реализацији читавог пројекта је да у оквиру обрасца пријаве са којим подносилац пријаве конкурише, констатује испуњеност услова

УРЕДБА

О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА

прописаним програмом а који се односе на сеоску кућу са окућницом. Након решења министра о додели средстава ЈЛС закључује тројни уговор са министарством и корисником бесповратних средстава којим се уређују сва међусобна права и обавезе. Бесповратна средства се уплаћују на подрачун ЈЛС која има обавезу да иста трансферише кориснику бесповратних средстава на зато предвиђен рачун.

Сходно уговору ЈЛС ће имати обавезу да изврши контролу наменски утрошених средстава и сачини извештај о томе који даље прослеђује Комисији за контролу и оцену реализације пројеката, а коју министар формира решењем.

У случају да ЈЛС у свом извештају констатује да средства нису наменски утрошена Комисија ће изаћи на терен. Рок за извештавање Комисије биће предвиђен тројним уговором.

УРЕДБА

О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА

ПРИЛОГ 10:

Кључна питања за анализу ризика

1) Да ли постоји још неки ризик за спровођење изабране опције?

Програм овог типа први пут спроводи један орган државне управе и с тим у вези носи и одређене ризике приликом реализације.

Имајући у виду могуће ризике, одредбама овог Програма су све могућности злоупотребе сведене на минимум, а то се нарочито постиже укључивањем ЈЛС која је гарант реализацији Програма.

У разговорима са општином Инђија, која је у претходним годинама спроводила програм овог типа, напоменуто нам је да су се највећи проблеми јављали у вези са нерешеним имовинско-правним односима који се односе на сеоске куће са окућницом. С обзиром да Програм дефинише активно учешће ЈЛС приликом конкурисања и утврђивања испуњености услова који се односе на сеоске куће са окућницом, могућност настанка горе поменутих проблема се своди на најмању могућу меру.

УРЕДБА

О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА

ПРИЛОГ 11:

Области планирања и спровођења јавних политика

- 1) Правосуђе и правни систем;
- 2) Јавна безбедност;
- 3) Одбрана;
- 4) Јавна управа;
- 5) Урбанизам, просторно планирање и грађевинарство;
- 6) Конкурентност;
- 7) Минералне сировине и рударство и енергетика;
- 8) Заштита животне средине;
- 9) Саобраћај и комуникације;
- 10) Запосленост и социјална заштита;**
- 11) Здравство;
- 12) Спорт;
- 13) Омладина;**
- 14) Образовање;
- 15) Пољопривреда и рурални развој;
- 16) Јавно информисање;
- 17) Култура;
- 18) Људска права и грађанско друштво (укључујући вере и дијаспору).

а) Надлежни орган за целу област у обавези је да у консултацијама са другим органима одреди „кровни” документ јавне политике – стратегију за област планирања и документе јавне политике ужег обухвата (програм), којима се разрађује посебан циљ стратегије;

б) Уколико стратегија за одређену област планирања не покрива неку тему или се појави нова тема или проблем, прво се израђује концепт политике као одговарајући документ јавне политике.

в) Идентификоване области планирања и спровођења јавних политика на националном нивоу су у директној вези са девет сектора¹ које је Влада одабрала за усвајање секторског приступа у процесу европских интеграција и које користи као полазну основу у планирању и спровођењу средстава Европске Уније и координацији међународне развојне помоћи.

---

¹ правда, унутрашњи послови, реформа јавне управе, развој људских ресурса и друштвени развој, конкурентност, животна средина и климатске промене, енергетика, саобраћај, пољопривреда и рурални развој

УРЕДБА
О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ ЕФЕКТА
ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ
ПОЛИТИКА

ПРИЛОГ 12:

Кључна питања за вредновање учинака докумената јавних политика

РЕЛЕВАНТНОСТ/ЗНАЧАЈ

- 1) Да ли су циљеви политике у непосредној корелацији са надређеним документима јавних политика и приоритетима Владе?
- 2) Зашто је била потребна интервенција Владе (креирање и спровођење јавне политике)?
- 3) Да ли су потребе циљних група јавне политике у потпуности задовољене?
- 4) Да ли су постигнути ефекти у директној корелацији са циљевима политике?

ЕФИКАСНОСТ

- 1) Који показатељи и циљне вредности су дефинисане за резултате и да ли су остварене?
- 2) Колики су трошкови резултата – по резултату и укупно? Колико одступају од трошкова који су планирани?
- 3) Да ли су ангажовани ресурси били довољни за остварење резултата?
- 4) Да ли су резултати постигнути у складу са утврђеним роковима? Уколико нису, који су разлози за то?

ЕФЕКТИВНОСТ

- 1) Да ли су планирани ефекти и исходи постигнути и развојни услови промењени?
- 2) Уколико нису, да ли је могуће квантификовати разлику и пронаћи узроке?
- 3) Да ли су изабране активности/мере релевантне и најадекватније за постизање резултата?
- 4) Да ли су корисници јавне политике задовољни постигнутим исходима?

ОДРЖИВОСТ

- 1) Да ли су финансијски и економски механизми успостављени у циљу дуготрајних и одрживих користи од конкретне јавне политике?
- 2) Да ли се у оквиру важећег регулаторног оквира може омогућити трајније креирање користи од конкретне јавне политике?
- 3) Да ли постоје одговарајући институционални капацитети за трајно одржавање позитивних ефеката конкретне јавне политике?